

Formueretskontoret
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Helga Lund Laursen
Sendt via e-mail til hll@jm.dk

Forbrugerftaleloven

I forlængelse af behagelig telefonsamtale den 23. marts 2015 retter Finansrådet henvendelse til Justitsministeriet, da vi er blevet opmærksom på en konkret problemstilling vedrørende forbrugerftaleloven¹ (FAL). Problemstillingen går ud på, at en forbruger ifølge lovens nuværende formulering synes at have fortrydelsesret ved køb af værdipapirer i visse situationer. I det følgende beskrives problemstillingen nærmere. Finansrådet vil gerne anmode Justitsministeriet om et møde til en drøftelse heraf.

Baggrund

FAL blev med L39 om forslag til lov om forbrugerftaler ændret med virkning fra 13. juni 2014. Formålet med ændringerne var at implementere forbrugerrettighedsdirektivet². Som led i implementeringen skete der blandt andet ændring af reglerne om fortrydelsesret og definitionen af aftaler uden for den erhvervsdrivendes forretningssted, således at fortrydelsesretten de facto er blevet udvidet.

Regulering af fortrydelsesret for aftaler om værdipapirer indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted

Reglerne om fortrydelsesret fremgår af FAL kapitel 4, §§ 18-25. Det fremgår af FAL § 18, stk. 1, at en forbruger som udgangspunkt har fortrydelsesret ved aftaler om fjernsalg og ved aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted. FAL § 18, stk. 2, nr. 15, indeholder en undtagelse til udgangspunktet, idet det her fremgår, at fortrydelsesretten ikke gælder for

“aftaler om varer, værdipapirer eller tjenesteydelser, hvis prisen afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som den erhvervsdrivende ikke har nogen indflydelse på, og som kan forekomme i fortrydelsesperioden.”

I FAL § 18, stk. 3, findes en undtagelse til undtagelsen, da det anføres, at udgangspunktet om fortrydelsesret alligevel gælder

“for de i stk. 2, nr. 15 nævnte aftaler, hvis aftalen vedrører finansielle tjenesteydelser og er indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted.”

Dette fremgår af lovens bemærkninger:

¹ Lov nr. 1457 af 2013 om forbrugerftaler

² Direktiv nr. 83 af 2011 om forbrugerrettigheder

25. marts 2015

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Telefon 3370 1000

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Journalnr. 342/01
Dok. nr. 534509-v4

"Af stk. 3 fremgår det, at den i stk. 2, nr. 15, nævnte undtagelse dog ikke gælder, hvis aftalen vedrører finansielle tjenesteydelser og er indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at reglerne om fortrydelsesret alligevel vil finde anvendelse på aftaler omfattet af den foreslåede § 18, stk. 2, nr. 15, hvis der er tale om en aftale vedrørende en finansiell tjenesteydelse og denne aftale samtidigt er indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted, jf. definitionen heraf i lovforslagets § 3, nr. 2.

Der er tale om en delvis videreførelse af den gældende § 17, stk. 3, der fastsætter visse begrænsninger af undtagelserne fra fortrydelsesretten. Med den foreslåede bestemmelse videreføres denne begrænsning dog alene for så vidt angår finansielle tjenesteydelser, hvorimod begrænsningen foreslås ophævet i relation til spil, der med den foreslåede § 7, stk. 2, nr. 6, jf. § 18, stk. 2, nr. 1, helt undtages fra lovens regler om såvel oplysningspligt som fortrydelsesret."

*"Den foreslåede § 18, stk. 3, gælder aftaler vedrørende finansielle tjenesteydelser indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted **generelt**, hvorimod den gældende § 17, stk. 3, alene gælder visse aftaler vedrørende finansielle tjenesteydelser indgået uden for fast forretningssted, nærmere bestemt aftaler indgået i forbindelse med den erhvervsdrivendes besøg hos forbrugeren, hvis aftalen vedrører andet end det, som forbrugeren har bedt den erhvervsdrivende om at komme for, samt aftaler indgået under en udflugt mv. arrangeret af den erhvervsdrivende, jf. den gældende forbrugeraftalelovs § 2, stk. 2, nr. 2, litra a og b (om aftaler inden for dørsalgsdirektivets (direktiv 85/577/EØF) område)."*

For så vidt angår definitionen af aftaler uden for den erhvervsdrivendes forretningssted fremgår de relevante definitioner af FAL § 3, nr. 2, litra a og litra c.

I FAL § 3, nr. 2, litra a, defineres aftaler uden for den erhvervsdrivendes forretningssted som enhver aftale mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren

"som er indgået med den erhvervsdrivendes og forbrugers samtidige tilstedeværelse på et sted, der ikke er den erhvervsdrivendes forretningssted".

I FAL § 3, nr. 2, litra c, defineres aftaler uden for den erhvervsdrivendes forretningssted som enhver aftale mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren

"som er indgået på den erhvervsdrivendes forretningssted eller ved brug af en fjernkommunikationsteknik, umiddelbart efter at forbrugeren er blevet kontaktet personligt og individuelt af den erhvervsdrivende på et sted, som

ikke er den erhvervsdrivendes forretningssted, med samtidig fysisk tilstedeværelse af den erhvervsdrivende og forbrugeren”.

Side 3

Problemstilling

Efter implementeringen af forbrugerrettighedsdirektivet er der opstået en meget væsentlig problemstilling vedrørende FAL. Problemstillingen vedrører primært ændringen af undtagelsen til undtagelsen i § 18, stk. 3, om fortrydelsesret for aftaler om værdipapirer, hvis pris afhænger af udsving på kapitalmarkedet.

Journalnr. 342/01

Dok. nr. 534509-v4

Før L39 gjaldt undtagelsen til undtagelsen i § 18, stk. 3, kun for sådanne aftaler uden for fast forretningssted, når der var tale om aftaler indgået i forbindelse med den erhvervsdrivendes besøg hos forbrugerne, hvis aftalen vedrørte andet end det, som forbrugeren havde bedt den erhvervsdrivende om at komme for. Med L39 er undtagelsen til undtagelsen i § 18, stk. 3, blevet udvidet, så den gælder for aftaler indgået uden for den erhvervsdrivendes forretningssted generelt.

Problemstillingen er således, hvorvidt fortrydelsesretten kommer til at gælde generelt for aftaler om værdipapirer uden for den erhvervsdrivendes forretningssted.

Problemstillingen drejer sig både om de situationer, hvor købet er sket under den erhvervsdrivendes besøg på forbrugers adresse, jf. FAL § 3, nr. 2, litra a, og den situation, hvor forbrugeren umiddelbart efter den erhvervsdrivendes besøg foretager købet ved brug af fjernkommunikationsteknik, jf. FAL § 3, nr. 2, litra c. Sidstnævnte kan for eksempel ske ved, at forbrugeren efterfølgende foretager købet på egen hånd i netbanken uden bankens vidende.

I praksis bliver konsekvenserne meget vidtrækkende, da fortrydelsesretten de facto kommer til at umuliggøre sædvanlig praksis for kundepleje for flere kundesegmenter, for eksempel kunder med større engagementer eller kunder med begrænset bevægelighed eller et bevægelseshandicap. For disse kundesegmenter sker det i dag i praksis ofte, at banken efter kundens anmodning kommer på besøg på kundens adresse.

Finansrådets vurdering

Efter Finansrådets vurdering er det yderst problematisk, hvis der skulle være fortrydelsesret ved værdipapirhandel i situationer, hvor købet er sket ved den erhvervsdrivendes besøg på kundens adresse, eller hvor købet er sket umiddelbart efter den erhvervsdrivendes besøg på kundens adresse og ved brug af fjernkommunikationsteknik. Fortrydelsesretten synes endda at gælde, selvom besøget er kommet i stand på kundens anmodning, og selvom besøget kun har handlet om det, kunden har anmodet banken om at komme på besøg for.

Således som værdipapirmarkedene fungerer, vil det ikke være muligt for den finansielle sektor at håndtere indførelse af fortrydelsesret på værdipa-

pirhandelsområdet, da kunderne dermed får adgang til at spekulere mod den bank, der har solgt værdipapirerne til kunden, hvis kursen på værdipapirerne efterfølgende falder – blot ved at gøre sin fortrydelsesret gældende og lade handlen gå tilbage.

Det er som nævnt i dag almindelig praksis – både i og uden for Danmark – at visse kundesegmenter serviceres ved, at banken afholder møder hos kunden. Dette vil i praksis blive umuliggjort, hvis man i Danmark indfører fortrydelsesret i de pågældende situationer.

Som begrundelse for fortrydelsesretten er der som nævnt i lovbemærkningerne anført, at der i de nævnte situationer kan gøre sig et psykisk pres eller et overraskelsesmoment gældende. Denne betragtning synes efter Finansrådets vurdering ikke at være relevant i de nævnte situationer, netop hvis kunden selv har anmodet banken om besøget, og hvis besøget kun handler om det, som kunden har anmodet om.

Der synes da også i de gældende direktiver at være taget højde for, at der netop på værdipapirhandelsområdet ikke kan indføres fortrydelsesret.

Det gør sig således gældende i forbrugerrettighedsdirektivet, hvor det af art. 16, litra b, fremgår, at

“medlemsstaterne må ikke give mulighed for at udøve fortrydelsesretten som omhandlet i artikel 9-15 i forbindelse med aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted for så vidt angår følgende:

b) levering af varer eller tjenesteydelser, hvis pris er afhængig af udsving på kapitalmarkedet, som den erhvervsdrivende ikke har indflydelse på, og som kan optræde inden fortrydelsesrettens udløb”.

Det fremgår videre af forbrugerrettighedsdirektivets art. 4, at direktivet er underlagt totalharmonisering, idet:

“Medlemsstaterne må ikke i national ret opretholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i dette direktiv, herunder strengere eller lempeligere bestemmelser, for at sikre et andet forbrugerbeskyttelsesniveau, medmindre andet er fastsat i dette direktiv”.

I lyset af disse bestemmelser forekommer fortrydelsesretten, jævnfør FAL § 18, stk. 3, efter Finansrådets vurdering ikke i overensstemmelse med forbrugerrettighedsdirektivet. Selvom L39 som nævnt havde til formål at implementere forbrugerrettighedsdirektivet, lader det til, at L39 med sin udvidelse af fortrydelsesretten reelt har virket modsat direktivets hensigt, da fortrydelsesretten på dette område i medfør af direktivet burde være afskaffet.

Finansrådet vil gerne anmode Justitsministeriet om et møde til drøftelse af problemstillingen. Spørgsmål til sagen og henvendelse om et møde bedes rettet til undertegnede underdirektør Susanne Dolberg.

Side 5

Med venlig hilsen

Journalnr. 342/01

Dok. nr. 534509-v4

Susanne Dolberg
Direkte +45 3370 1061
sdo@finansraadet.dk